

hogy a cégváltoztatásnak külön rendelkezést nem igénylő jogkövetkezménye az új cégnek a részvényiratokba felvétele, nem lehet kétség, mert a társaság csak bejegyzett cége alatt lehet jogok és kötelezettségek alanya s a régi cég alatt kibocsátott részvények nem kifejezői a részvényeseket megillető társasági vagyonrésznek. Ennélfogva és arra való figyelemmel is, hogy a 14. §. 1. pontja éppen úgy, mint az 5. pont, „minden egyes részvény” után rendelí az illetéket fizetni, de a törvény hatálybalépése óta a tulajdonképeni részvénykibocsátási illetékek jogosságának elbírálásánál sohasem volt vitás, hogy a részvény nem tárgya az illetéknek, hanem csak az illeték alapjának meghatározója, s az illeték jogossága nem függ attól, hogy a részvények tényleg kibocsátassanak, az 5. pontnak az 1. ponttal egyező rendelkezését sem lehet ellenkezően értelmezni, és jogos a megállapodásban kifejezett álláspont.

Az a kedvezmény, hogy az egy évre kivetett adóknak az az összege törlendő, amely az adózó jövedelmének 75 százalékát meghaladja: csak a jövedelemadó fizetésére köteles adózót illeti meg; tehát részvénytársaságot vagy szövetkezetet nem. (Közigazgatási bíróság 1389/1925.—P. sz.) Panaszos azon a címen kérte az 1921—1922. üzletévben általa befizetett adók aránylagos részének a visszatérítését, hogy a terhére kivetett összes állami egyenesadóknak, valamint a helyhatósági pótagóknak együttes összege az 1921—22. üzletévben elért összes jövedelmének 75%-át meghaladja.

A bíróság a kérelmet teljesíthetőnek nem találta.

A panaszos kérelmét az előadottak szerint az 1920. évi XXIII. t.-c. 112. §-ára alapítja. Ez a törvényszakasz azonban a nyilvános számadásra kötelezett vállalatokra nem vonatkozik, mert ezek a vállalatok nem kötelesek jövedelemadót fizetni. A felhívott törvényszakasz ugyanis az olyan adózókat kívánja a gazdasági erejüket meghaladó adóteher viselésében segíteni, akik a hozadéki adókon kívül jövedelemadóval is meg vannak terhelve és ez a törvényekben szándékolt kétszeres adóztatás jövedelmüknek oly nagy részét igénybe veszi, hogy a fennmaradó rész létfenntartásukat elháríthatatlan nehézségek elé állítaná. Nyilvánvaló ez a hivatkozott törvényszakasz második bekezdésének a rendelkezéseiből, amelyek összehasonlítási alapként a jövedelemadó szempontjából megállapított jövedelmet állítják oda az összes adókkal szemben, amely közé az első bekezdésben foglaltak szerint a fegyver- és vadászati adót, valamint a hadmentességi díjat nem szabad számítani, de következik a harmadik szakasz azon rendelkezéséből is, hogy a kérelem felett elsőfokon a jövedelemadót kivető pénzügyigazgatóság határoz. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatnak a jövedelemadó szempontjából megállapított jövedelme nincsen, hanem a társulati adó szempontjából megállapított adóköteles nyereség után adózik, fegyver- és vadászati adó, valamint hadmentességi díj terhére nem vehető ki és jövedelemadóval sem terhelhető meg. Mindezek olyan körülmények, amelyek szükségessé tennék azt, hogy a 112. §. a nyilvános számadásra kötelezett vállalatokra nézve külön intézkedéseket tartalmazzon, ha a törvényhozónak szándéka lett volna az abban foglalt rendelkezéseket ezen vállalatokra is kiterjesztgni.

Az 1920. évi XXIII. t.-c. 112. §-ában foglalt rendelkezés egy kedvezmény a jövedelemadó fizetésére kötelezett felekre nézve, amelyet szükségessé tett az a körülmény, hogy a törvény 12. és

53. §-ai a jövedelem- és vagyoadótételeket felemelte. Ezt a kedvezményt kiterjesztően magyarázni nem szabad, de nem is volna indokolt a nyilvános számadásra kötelezett vállalatokkal szemben, amelyekre nézve a törvény súlyosabb adótételeket nem állapított meg.

Adózási viszonyosság. (Közigazgatási bíróság 4187/1924. P.) Az 1909. évi VIII. t.-c. 2. §-a szerint a nyilvános számadásra kötelezett vállalat összes jövedelme után a belföldön adózik és a belföldi vállalatnak a külföldön felállított telepéből származó jövedelme a belföldön csak abban az esetben nem esik adó alá, ha a vállalat igazolja, hogy abban az államban, amelyből a jövedelem ered, ezen jövedelem után a társulati kereseti adónak megfelelő adót már fizet és az illető állammal e tekintetben viszonyosság áll fenn.

Ezen törvényszakasztól eltérő adózás csak az üzletüket a volt monarchia két államának területére kiterjesztő vállalatokra nézve létezett és pedig az 1908. évi XIV. t.-c.-kel jóváhagyott „Egyezmény” alapján, amely egyezmény egyrészről a magyar-szent korona országainak pénzügyminisztere, másrészről a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok pénzügyminisztere között jött létre a kétszeres megadóztatások elkerülése végett.

Ez az egyezmény az ország törvényei közé iktatott nemzetközi szerződés volt, amely szerződés tehát a szerződő felek egyikének — a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országoknak — megszűnésével szintén megszűnt. De megszűnt ennek a nemzetközi szerződésnek érvénye azért is, mert azok a viszonyok, amelyek a volt monarchia két állama között ennek a szerződésnek alapját képezték, megszűntek.

Panaszosnak az a megjegyzése, hogy a két szerződő állam személyében nem állott be semminemű változás, mert Magyarország és Ausztria ma is léteznek, nem helytálló, mert a mai osztrák köztársaság semmiképpen sem azonos a szerződő féllel, a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országokkal és azok a viszonyok, amelyeknek fennállása az egyezmény megkötésének kiindulópontja volt, a monarchia összeomlásával szintén megszűntek.

De nem helytálló panaszosnak az a megjegyzése sem, hogy az egyezmény rendelkezéseit alkalmazni kellett volna azért is, mert a pénzügyminiszternek nincsen joga arra, hogy az 1908. évi XIV. törvény hatályát megszüntesse. Panaszos itt nyilván az 1920. évi 18.101. számú pénzügyminiszteri körrendeletre kíván utalni, amely a pénzügyi hatóságokat utasítja arra, hogy az 1908. évi XIV. t.-c.-kel jóváhagyott egyezmény rendelkezéseit ne alkalmazzák. Amde ez a körrendelet nem az 1908. évi XIV. törvényt helyezi hatályon kívül, hiszen erre nincs is szükség, mert a fentemlített körülmények folytán az abban foglalt egyezmény önmagától hatályát veszítette, hanem csak utasítást ad az adó kivetésére illetékes hatóságoknak arra nézve, hogy a változott viszonyok folytán hogyan járjanak el. Az egyezmény a nemzetközi szerződés megszűntével az azt becikkelyező törvény is önként hatályát veszti és azt alkalmazni többé már azért sem szabad, mert az annak előfeltételét képező viszonyosság már nem létezik.

A panasszal megtámadott határozat helyesen állapítja meg, hogy az 1917/18. üzletév eredménye alapján az adó az 1919. évre